

פיתוח מתחם השחזור – דיון פתוח לציבור

השתתפו בדיון:

צוות תכנון מטעם המועצה לשימור אתרים: אדריכל ראשי - אמנון בר אור, אדריכל נוף - איתן עדן, אדריכל פנים - אנדרי פנצר.

צוות ענף התיירות: ענת פייס (המנהלת הנכנסת), שוקי רייזל, ורד בר סמך, ישראל מידן, אילן מאירי.

חברי הנהלה כלכלית: דודי דורון, שפרה שכטר, צבי מירב, גדי רינת.

א. רקע:

לפני כשנה, בישיבתה החגיגית בקיבוץ דגניה (100 שנים לתנועה הקיבוצית) החליטה הממשלה להשקיע באתרי מורשת בתנועה הקיבוצית. פירוט ההחלטה כולל גם את אתר שחזור הקרב של יד מרדכי, אשר לשדרוגו הקצתה הממשלה סכום של כ- 5 מיליון ₪.

ב. פרטים ועקרונות לתוכנית הפיתוח של אתר שחזור הקרב – כפי שהוצגו על ידי צוות אדריכלי התוכנית:

עקרונות התכנון וההקמה:

- עלויות התכנון + עלויות הביצוע בפועל – מתוך סכומי המענק הממשלתי.
- תכנון על בסיס עיקרון "השימור" – היצמדות לפרטים אותנטיים, שמירה על הטופוגרפיה, שמירה על הנוף והצמחייה הטבעית.
- יצירת דרכי גישה נוחות אל האתר ובתוכו. כל הדרכים באתר יותאמו גם לנכים.
- שיקום / שחזור התעלות ועמדות הקרב.
- הקמת מבנה מבואה – יפורט בהמשך.
- שיקום תצוגת שדה הקרב.
- התכנון מתקיים בשיתוף פעולה מלא בין צוות התכנון (מונה ע"י המועצה לשימור אתרים) לבין צוות התיירות של יד מרדכי, ומבוסס על מחקר ולמידת המקום.

פרטי התוכנית:

- המדרגות לגבעה יבוטלו, במקומן מתוכנן שביל שיטפס בצורה הדרגתית לחלק הצפוני של הגבעה.
- תתוכנן תצפית נוף בחלק הצפוני של הגבעה.
- התעלות ישוחזרו ויותאמו לצעידה בתוכן, תוך יצירת שביל מלווה עילי לאורכן.
- עמדות הקרב ישוקמו ויותאמו לכניסת מבקרים לתוכן.

מבנה מבואה:

ימוקם בשיפולי הגבעה המרכזית, בצידה המזרחי הפונה ללול. הקמתו תהיה על בסיס התוואי הטופוגרפי, כלומר תחתיתו של המבנה תיבנה בגובה בסיס הגבעה וחלקו העליון יהיה בגובה שיא הגבעה.

מטרת מבנה המבואה: קליטת קהל, התכנסות, שירותים, מזנון, קופה, רכישת ספרים, תצוגות 'מספרות', תצוגות זיכרון, אודיטוריום לדיון / למצגות / להדרכה. מהחלק העליון של המבואה תהיה דרך וגישה לגבעה ולשדה הקרב. גג המבואה ייבנה כ"גג ירוק" וישתלב באופן הרמוני עם הטופוגרפיה הטבעית ויכוסה כולו בצמחייה המאפיינת את הגבעה והאזור.

- תכנים: הדמיות, סרטים, תצוגות, הדרכה.
- שיקום ושחזור שדה הקרב על בסיס הקיים ושימור
- האתר החדש יוכל לקלוט עד כ- 200 איש בו זמנית

תשריט תוכנית פיתוח המתחם
תיתלה בסוף השבוע הקרוב על
לוח המודעות בחדר האוכל

לוח זמנים:

תכנון מוקדם (עקרונות) – הסתיים והוצג בזאת, דרוש אישור המועצה לשימור אתרים.
לוח זמנים משוער לשלבים הבאים: תכנון מפורט, קבלת היתרי בניה, הכנת מכרז לביצוע, תחילת ביצוע – בין 8-12 חודשים מהיום.

ג. פרטים נוספים – כפי שהוצגו על ידי צוות התיירות

- הנחת העבודה שפיתוח האתר יגביר את זרם המבקרים וימשוך קהל על בסיס קבוע. לראייה המוזיאון, שמאז חנוכת התצוגות החדשות לפני כשנתיים, הכפיל את זרם המבקרים בו.
- בין שנת 2007 לשנת 2010 היה גידול במספר המבקרים, מ-10,000 ל-25,000 מבקרים בשנה. השאיפה בגמר פיתוח האתר היא להגיע לפחות ל-50,000 מבקרים בשנה.
- בגמר הפיתוח: גידול במספר המבקרים + תמחור מחודש של כרטיסי הכניסה – יכסו בוודאי הוצאות תפעול והשקעות שוטפות.
- מצבת כוח האדם תישאר דומה לקיימת היום. האתר החדש יצריך תפעול של שני אנשים לכל היותר (עלות עבודתם תתומוח בהתאמה בעלות כרטיסי הכניסה), פרט למדריכי הקבוצות שאינם עובדים על בסיס קבוע אלא מתומחרים על בסיס הגעת הקבוצות ותשלומן.
- האתר לא יצריך עלויות תפעול גנניות גדולות היות ויבוסס על צמחיה טבעית שאינה צורכת מים.

ד. עיקרי הדיון

- הקשר בין המוזיאון לבין אתר השחזור שיחודש: הנוכחים ביקשו להקפיד על תיאום ויצירת קשר בין תכני המוזיאון בהיבט התקומה, לבין תכני אתר השחזור המתחדש. ורד ציינה כי להערכתה 'אגפי השואה' במוזיאון ילכו ויגדלו עם השנים, בעוד ש'אגפי התקומה' במוזיאון יעברו בהדרגה לאתר השחזור המתחדש, ובכל מקרה ההערה במקומה ותילקח בחשבון בתכנון תכני האתר המתחדש.
- הובעה תמיכה רבה בתוכנית הפיתוח ובהעצמת חווית הביקור באתר השחזור.
- פיתוח אתר השחזור יהווה נדבך חשוב בתהליך התחדשות אתרי התיירות של יד מרדכי ויסייע לחיזוק ולמיתוג הקיבוץ המתפתח.
- לא קיים סיכון ממשי ליד מרדכי בפרויקט המוצע. המימון לתכנון ולביצוע הינו ממשלתי ועלויות התפעול החדשות צפויות להתכסות על ידי הכנסות מביקורים.

ה. סיכום

1. המזכירות נותנת את ברכת הדרך להמשך התכנון והביצוע של פרויקט פיתוח אתר השחזור.
2. המזכירות מברכת את כל העוסקים במלאכה, צוות הענף, צוות התכנון וכמובן את המועצה לשימור אתרים, משרד ראש הממשלה ומינהל התרבות (משרד התרבות והספורט) – שבזכותם מתאפשרת הקמת הפרויקט.
3. הקיבוץ יסיע ככל הנדרש בהסדרת אישורי התוכנית מול ועדות התכנון הארציות.
4. המזכירות מברכת ומודה לשוקי רייזל, המנהל היוצא של ענף התיירות, על תרומתו רבת השנים להתפתחות הענף, ומאחלת בהצלחה רבה לענת פייס, המנהלת הנכנסת.